

INTERNET ARCHIVE
Wayback Machine
7 captures
28 Σεπ 11 - 1 Απρ 13

http://www.greekholocausts.gr/gr/index.php?option=com_content&task=view&id=2: Go

AYΓ ΣΕΠ ΟΥΝ Close
28
2010 2011 2013 Help

1940 - 1945
ΔΙΚΤΥΟ ΜΑΡΤΥΡΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ & ΧΩΡΙΩΝ
"ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΑ"

HOME 1940 - 1945 ΔΗΜΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

29.09.11

αναζήτηση...
GO

Αρχική ▶ Μαρτυρικές Πόλεις ▶ Ν. Θεσσαλονίκης ▶ Δήμος Χορτιάτη ▶ Χορτιάτης, 2 Σεπτεμβρίου 1944

Χορτιάτης, 2 Σεπτεμβρίου 1944

Σελίδα 1 από 5

Το Ολοκαύτωμα

Στις 2 Σεπτεμβρίου 1944 ξημερώνει για τον Χορτιάτη ένα συνηθισμένο Σάββατο. Οι κάτοικοι του ξυπνούν ξεκινώντας τις δουλειές της καθημερινότητάς τους. Πολλοί φεύγουν έξω από το χωριό για τις συνηθισμένες αγροτικές εργασίες. Τίποτα δεν προμήνυε την καταστροφή που έμελλε να ακολουθήσει, αν και οι γερμανικές δυνάμεις είχαν τελευταία σκληρύνει τη στάση τους μπροστά και στη διαφανόμενη κατάρρευσή τους. Όπως κάθε Σάββατο, ένα φορτηγάκι της υπηρεσίας ύδρευσης Θεσσαλονίκης με δύο υπαλλήλους, συνοδευόμενο, ως συνήθως, από ένα στρατιωτικό όχημα της γερμανικής φρουράς, στο οποίο επέβαιναν ένας γιατρός, ένας αξιωματικός και ένας υπαξιωματικός, ξεκινάει από την πόλη με προορισμό τις πηγές της Αγίας Παρασκευής στο Χορτιάτη για την απολύμανση με χλωρίο του νερού, από το οποίο υδροδοτούνταν μεγάλο μέρος της Θεσσαλονίκης.

Την ίδια ώρα μια ομάδα ανταρτών από το λόχο του καπετάν Φλουριά (Αντ, Καζάκου) υπό τον Βάιο Ρικουδή έχει κατέβει από το βουνό, το οποίο αποτελεί καταφύγιο τους, και βρίσκεται κρυμμένη στην περιοχή Καμάρα, στο ρωμαϊκό υδραγωγείο.

Γύρω στις 8:30 το πρωί το προπορευόμενο όχημα της εταιρείας ύδρευσης, κινούμενο στο δημόσιο δρόμο του Χορτιάτη, πλησιάζει στο σημείο όπου παραφυλάει η αντάρτικη ομάδα. Το όχημα δεν σταματά στο σήμα των ανταρτών, οι οποίοι ανοίγουν πυρ εναντίον του. Από τους πυροβολισμούς σκοτώνεται ο υπάλληλος του δήμου Σιδερίδης και τραυματίζεται ο συνάδελφός του. Σε κοντινή απόσταση ακολουθεί το γερμανικό στρατιωτικό όχημα, που δέχεται και αυτό πυρά. Σκοτώνεται ένας λοχίας, που δέχεται σφαίρα στο κεφάλι, και τραυματίζεται ένας υπολοχαγός. Ο γιατρός οδηγός του οχήματος, αν και αιφνιδιασμένος, καταφέρνει να ξεφύγει και κατευθύνεται στο Ασβεστοχώρι, όπου στρατοπέδευαν γερμανικές δυνάμεις, απ' όπου και ενημερώνονται για το συμβάν τα ηγετικά κλιμάκια στο Αρσακλί (Πανόραμα) και τη Θεσσαλονίκη. Η αντάρτικη ομάδα μετά το επεισόδιο αποσύρεται στο βουνό και στην περιοχή Λιβάδι, όπου βρίσκεται ο υπόλοιπος λόχος.

Στο μεταξύ, στο χωριό, στο οποίο έχει φθάσει ο αχός των πυροβολισμών, επικρατεί ανησυχία και αναταραχή υπό το φόβο αντιποίνων. Ο κόσμος βρίσκεται σε σύγχυση μην ξέροντας τι πρόκειται να επακολουθήσει και το τι πρέπει να κάνει. Οι περισσότεροι τελικά αποφασίζουν να φύγουν προς το βουνό, ώστε να κρυφτούν, αλλά αρκετές δεκάδες άτομα, κυρίως γυναίκοι και παιδιά και μεγαλύτεροι σε ηλικία, παραμένουν. Μαζί και ο πρόεδρος Χρήστος Μπατάσιος, που εκτιμά ότι μετά από τις εξηγήσεις που θα έδινε δεν θα υπήρχαν επιπτώσεις για το χωριό, στηριζόμενος στην πεποίθησή του πως θα βοηθούσε η καλή σχέση που είχε οικοδομήσει με τον γερμανό διοικητή, τον οποίο συστηματικά προμήθευε με καυσόξυλα, ζωντανά κλπ.

Το απομεινόμενο του χωριού σκεπάζει μια βαριά συννεφιά. Από το Ασβεστοχώρι ανηφορίζει προς το Χορτιάτη μια γερμανική φάλαγγα αποτελούμενη από 32 οχήματα, τα οποία μεταφέρουν στρατιώτες της εκεί φρουράς και ταγματών από τη Θεσσαλονίκη αλλά και ταγματασφαλίτες. Σκοπός τους τα αντίποινα για την αντάρτικη πράξη και το θάνατο του γερμανού λοχία. Επικεφαλής έχει θεθεί ο γνωστός για την βιαιότητά του και τις μαζικές εκτελέσεις που έχει προκαλέσει σε πολλές περιοχές της χώρας λοχίας Σούμπερτ. Στο χωριό ορισμένοι από τους εναπομείναντες κατοίκους, ακούγοντας τη βοή της φάλαγγας, φεύγουν και αυτοί να κρυφτούν στο δάσος που είναι πιο ασφαλές, ενώ οι υπόλοιποι κλείνονται στα σπίτια τους και περιμένουν με σφιγμένη την καρδιά -μια συνέχεια που μάλλον δεν μπορούσαν να φανταστούν.

Μόλις η φάλαγγα φθάνει στην πλατεία του χωριού, οι γερμανοί στρατιώτες και οι ταγματασφαλίτες χωρίζονται σε δύο ομάδες και ξεχνώνται στους δρόμους πυροβολώντας. Εισβάλλουν στα σπίτια, λεηλατούν ό,τι πολύτιμο ή χρήσιμο βρίσκουν, το οποίο φορτώνουν στα οχήματά τους. Συγκεντρώνουν τους κατοίκους στην πλατεία και το εξοχικό κέντρο «Κήπος» του Χρ. Μπατάσιου, άλλους σέρνοντας και χτυπώντας τους, και παραδίδουν στη φωτιά τα περισσότερα σπίτια. Την ίδια ώρα ταγματασφαλίτες που έχουν ακροβολιστεί περίξ του χωριού παριστάνοντας τους αντάρτες είτε καλούν τους κρυμμένους να βγουν από τις κρυψώνες τους, δίνοντας τους διαβεβαιώσεις για την ασφάλειά τους, είτε πυροβολούν όσους προσπαθούν να φύγουν από το χωριό.

Στο μεταξύ, οι κάτοικοι (στην συντριπτική τους πλειοψηφία ηλικιωμένοι, γυναίκες και παιδιά) έχουν μαζευτεί, υπό τις γερμανικές απειλές, στα δύο σημεία συγκέντρωσης.

Οι Γερμανοί δε δείχνουν καμία διάθεση να ακούσουν τις εξηγήσεις και φαίνονται αποφασισμένοι για την αποτρόπαιη συνέχεια. Ο ιερέας του χωριού Δημήτρης Τομαράς, περιτοισχημένος από δεκάδες άτομα, σπεύσει να μεσολαβήσει, όμως επί ματαιώ. Λίγο αργότερα ο μακεδονομάχος παπάς αναγκάζεται να παρακολουθήσει το βασανισμό και την ατίμωση των δύο θυγατέρων του και εν συνέχεια βασανίζεται και αυτός και δολοφονείται. Ανάλογη τύχη έχει και η προσπάθεια του προέδρου, ο οποίος πλησιάζει τον επικεφαλής και την ώρα που τείνει το χέρι για να τον χαιρετήσει, αυτός τον τραυματίζει με μαχαίρι, με αποτέλεσμα να λιποθυμήσει από την αιμορραγία. Ο πρόεδρος θα καεί στη συνέχεια με την οικογένειά του στο φούρνο του Γκουραμάνη.

Το χωριό καίγεται και οι Γερμανοί και οι ταγματασφαλίτες ξεσπούν σε παράφορες βιαιότητες. Πυροβολούν εν ψυχρώ ανήμπορους ηλικιωμένους, αρπάζουν νήπια από τις αγκαλιές των μητέρων τους και τα σκοτώνουν με αποτρόπαιη βάρβαρότητα -χτυπώντας τα στους τοίχους ή πατώντας με τις αρβύλες τα κεφάλια τους- κακοποιούν γυναίκες, κόβουν δάχτυλα με τα μαχαίρια τους για να αρπάξουν δαχτυλίδια.

Οι σκηνές που εκτυλίσσονται δεν μπορούν να περιγραφούν. Σύμφωνα με μαρτυρίες μια γυναίκα δεμένη σε ένα δέντρο αναγκάζεται να παρακολουθήσει τον διαδοχικό βιασμό και εν συνέχεια τη δολοφονία (με το μαρτυρικό

PRINT EMAIL

Ευρετήριο άρθρων

Χορτιάτης, 2 Σεπτεμβρίου 1944
9 Απριλίου του 1941
Αντιστασιακή δράση
Η επόμενη μέρα
Προσωπικές μαρτυρίες

Επιλογές

Αρχική
Δίκτυο - Διοικητικά
Καθμένα Χωριά
Δελτία Τύπου
Δημοσιεύσεις
Ιστορικά Στοιχεία
Ιστορία των Ολοκαυτωμάτων
Μαρτυρικές Πόλεις
Ν. Αρκαδίας
Ν. Αρτας
Ν. Αττικής
Ν. Αχαΐας
Ν. Βοιωτίας
Ν. Δράμας
Ν. Ηρακλείου
Ν. Θεσπρωτίας
Ν. Θεσσαλονίκης
Ν. Ιωαννίνων
Ν. Καστοριάς
Ν. Κεφαλληνίας
Ν. Κοζάνης
Ν. Λακωνίας
Ν. Λαρίσης
Ν. Λασιθίου
Ν. Μαγνησίας
Ν. Μεσσηνίας
Ν. Πέλλας
Ν. Ρεθύμνης
Ν. Σερών
Ν. Τρικάλων
Ν. Φθιώπιδας
Ν. Φλώρινας
Ν. Φωκίδας
Ν. Χανίων

Ημερολόγιο Ολοκαυτωμάτων

Επέτειο Μνήμης

Ολοκαυτωμάτων

Βιβλιογραφία - Πηγές

Τέχνη & Ολοκαυτώματα

Εθνικό Συμβούλιο

Φωτογραφικό Άλμπουμ

Σύνδεσμοι

Επικοινωνία

Αναζήτηση

News Letter

Εγγραφείτε ώστε να ενημερώνεστε για όλες τις εξελίξεις του Δικτύου.

Όνομα

E-mail

 Εγγραφή Διαγραφή

OK!

«παλούκωμα») της νεαρής κόρης της και εν συνεχεία δολοφονείται και αυτή. Σε μια άκρη του χωριού μια μητέρα που είναι κρυμμένη, για να μην ακουστεί το κλάμα του βρέφους που έχει στην αγκαλιά της και προδώσει την κρυψώνα τους, αναγκάζεται να κλείσει με το χέρι της το στόμα του, έως ότου άθελά της το νιώξει. Ο τόπος γεμίζει με πτώματα, κραυγές και αναφιλητά.

Ο κύκλος του θανάτου όμως μόλις έχει ανοίξει, με τον Σούμπερτ και την ομάδα του να ετοιμάζουν την τελική φάση του προμελετημένου εγκλήματος. Τοποθετούν τους κατοίκους του χωριού σε σειρές των δύο και τριών ατόμων και - αν και η αρχική σκέψη ήθελε ως προορισμό και τόπο της μαζικής εκτέλεσης το νεκροταφείο- δημιουργούν πομπές από την πλατεία προς το σπίτι του Νταμπούδη και από το κέντρο του προέδρου στο φούρνο του Γκουραμάνη. Με βαριά βήματα οι πορείες φτάνουν έξω από τα κτίρια που σε λίγο θα μετατραπούν σε νέα κρεματόρια. Οι κατακτητές και οι Έλληνες συνεργάτες τους στοιβάζουν τον κόσμο μέσα στα δύο κτίρια.

Στο φούρνο του Γκουραμάνη νεκρική σιγή, μιλάνε οι ματιές, υγρές, βαθιές. Όμως και μια σπίθα ελπίδας. Ένα παράθυρο στο πίσω μέρος του φούρνου, η ύπαρξη του οποίου διαφεύγει αρχικά της προσοχής των Γερμανών, αποτελεί πραγματικό παράθυρο προς τη ζωή για λιγοστά εγκλωβισμένα μικρά παιδιά, που από κει καταφέρνουν να πηδήξουν έξω και να βρουν διέξοδο σωτηρίας. Σύντομα οι κατακτητές θα το αντιληφθούν και θα στήσουν απέναντι στρατιώτες, που σκοτώνουν όσους επιχειρούν να διαφύγουν.

Στην είσοδο του στήνουν ένα πολυβόλο και ξεκινούν να «γαζώνουν» το φούρνο. Στη συνέχεια, ρίχνουν στους συγκεντρωμένους άχυρα και εμπρηστική σκόνη, που με τις πρώτες ριπές μετατρέπουν το φούρνο σε κόλαση πυρός. Άλλοι πέφτουν νεκροί από τα πυρά, άλλοι καίγονται ζωντανοί, κάποιοι, ακόμη και γυναίκες με τα μωρά τους στην αγκαλιά, επιχειρούν να βγουν από την πόρτα. Και εκεί όμως περιμένουν στρατιώτες που είτε σφάζουν, είτε πυροβολούν όσους βγαίνουν, δημιουργώντας σωρούς πτωμάτων. Μιαν ανάσα και έξοδος, «ηρωική», δίχως λογική - πού να χωρέσει άλλωστε! Μέσα στην αναστάτωση κάποια παιδιά καταφέρνουν να βγουν έξω σώα. Σώζονται βγαίνοντας από τα φλεγόμενα κτίρια κρυμμένα πίσω από μεγαλύτερους και αναγκαζόμενα να παραστήσουν επί ώρες τα νεκρά ανάμεσα σε στοιβές πτωμάτων. Το ίδιο σκηνικό έχει στηθεί και στο σπίτι του Νταμπούδη. Οι γρατσουνιές στους τοίχους καταμαρτυρούν την προσπάθεια των απελπισμένων εγκλείστων να σωθούν από τις φλόγες και την βουλή της Ατρόπου Μοίρας.

Οι Γερμανοί και οι ταγματασφαλίτες, που θα τους ξεπεράσουν σε βιαιότητα και απανθρωπιά, δεν θα αποχωρήσουν παρά αργά το απόγευμα και αφού βεβαιωθούν ότι κανείς δεν έχει γλιτώσει της εκδικητικής τους μανίας, ότι δεν έχει απομείνει τίποτα να καεί και να λεηλατηθεί. Δεν θα χορτάσουν όμως να σκοτώνουν. Κατηφορίζοντας από το κατεστραμμένο χωριό θα συναντήσουν στο δρόμο τον 20χρονο Βάιο Νταμπούδη, ο οποίος επέστρεφε από το ανατόριο του Ασβεστοχωριού, όπου είχε επισκεφθεί τον εκεί νοσηλευόμενο ασθενή πατέρα του. Τον συλλαμβάνουν και τον εκτελούν και αυτόν ανάτσια και εν ψυχρώ.

Αφήνουν πίσω τους καταστροφή. Το χωριό καμένο και ολότελα κατεστραμμένο (περισσότερα από 300 σπίτια και κτίρια έχουν μετατραπεί σε στάχτες), πτώματα σκορπισμένα παντού, η μυρωδιά της καμένης σάρκας διάχυτη. Ο απολογισμός τραγικός: 149 νεκροί, από τους οποίους οι 51 ανήλικοι και από αυτούς οι 36 κάτω των 10 ετών -ακόμη και αβάντιστα βρέφη. Άλλοι εν ψυχρώ εκτελεσμένοι, άλλοι καμένοι ζώντες. Μια ακόμη μαύρη σελίδα στην ιστορία έχει γραφτεί, το Ολοκαύτωμα του μαρτυρικού Χορτιάτη έχει συντελεστεί.

Από το φούρνο του Γκουραμάνη, το σπίτι του Νταμπούδη και άλλα σημεία του χωριού θα γλιτώσουν ελάχιστοι. Η Μαρία Αγγελινούδη, ο Πέτρος Τσαγγαλής, η Ίρις Ζέκκα, ο Τάσος, η Ελένη και η Ειρήνη Ρωμούδη, η Βασιλική και η Ελένη Γκουραμάνη, η Αναστασία και ο Κώστας Αγγελινούδης, ο Παύλος Ζέκκας, ο Γιώργος Γκουραμάνης, ο Παναγιώτης και Θανάσης Γαλητσιάνος, ο Παναγιώτης Σαρβάνης, η Ελένη Χαρατσή, η Χρυσή Αγοραστός κ.ά.

Προηγούμενο - [Επόμενο](#)>>

[[Πίσω](#)]